

INHOUD

Voorwoord 11

Deel I

Onhandelbaar kind 13

Deel II

Sing Sing 111

Deel III

Al wat glinstert 243

Deel IV

Bevrijding 287

Nawoord 353

Dankwoord 355

Song credits 359

Fotoverantwoording 365

Over de auteur 367

VOORWOORD

Ik sta erom bekend dat ik de tijd niet accepteer. Ik heb er talloze grapjes en memes over gemaakt, maar het is een vaste overtuiging van me. Op mijn achttiende verjaardag moest ik huilen. Ik dacht dat ik niets voorstelde omdat ik nog geen platencontract had. Dat was mijn enige doel. Het was net alsof ik mijn adem inhield tot ik iets tastbaars kon vasthouden, een album met 'MARIAH CAREY' erop. Zodra ik mijn eerste contract had afgesloten slaakte ik een zucht van verlichting en begon mijn leven. Vanaf dat moment waren albums, creatieve ervaringen, professionele prestaties en feestdagen de eenheden om mijn leven aan af te meten. Ik leef van kerst naar kerst, van jubileum naar jubileum, van feestelijk moment naar feestelijk moment, zonder mijn verjaardagen of leeftijd te tellen. (Tot grote irritatie van sommige mensen.)

Het leven heeft me gedwongen op zoek te gaan naar de manier waarop ik in deze wereld wil leven. Waarom zou ik mijn leven verpesten door op de klok te kijken en op het verstrijken van de jaren te letten? Er is me zoveel overkomen voordat iemand mijn naam ook maar kende dat de tijd een ongeschikte manier lijkt om dit aan af te meten of vast te leggen. Leven zonder op de tijd te letten werd ook een manier om mezelf niet te verliezen, om mijn innerlijke kind in leven en dicht bij me te houden. Daarom voel ik me zo

aangetrokken tot personages als de kerstman, de tandenfee en Tinkelbel. Ze helpen me eraan herinneren dat we tijdloos kunnen zijn.

Het is tijdverspilling om op de tijd gefixeerd te zijn. De tijd is vaak deprimerend, *dahling*, dus waarom zou je erin willen leven? Het leven draait om de ogenblikken die we creëren en die we ons herinneren. Mijn geheugen is een heilige plek, een van de weinige dingen die helemaal van mij is. Deze biografie is een verzameling ogenblikken die er volgens mij toe doen en het nauwkeurigst weergeven wie ik ben. Het verhaal zal heen en weer springen, op en neer gaan, van het ene moment naar het andere, en alle momenten bij elkaar opgeteld vormen 'mij'.

Maar ja, wie houdt de stand bij?

DEEL I

ONHANDELBAAR KIND

DE BEDOELING

Het was mijn bedoeling om te zorgen dat haar niets overkwam, maar misschien ben ik er alleen maar in geslaagd een gevangene van haar te maken.

Ze zit al jarenlang in mijn binnenste opgesloten; altijd alleen, waar talloze mensen haar konden zien maar ze desondanks onzichtbaar was. Er is heel veel bewijs van haar in mijn vroege werk: vaak kijkt ze uit een raam, in alle nietigheid omgeven door een enorm kozijn, blootsvoets, kijkend naar een verlaten schommel die heen en weer zwaait aan de tak van een eenzame boom, afgetekend tegen een paarse lucht in de schemering. Of ze zit op de tweede verdieping van een herenhuis te kijken naar de buurkinderen die beneden op de stoep aan het dansen zijn. Ze duikt op gekleed in een OshKosh-tuinbroek in de aula van een school, ze staat langs de zijlijn met een bal in haar handen te wachten tot ze wordt gekozen. Soms wordt ze vastgelegd op een zeldzaam ogenblik van plezier, in een achtbaan, of voorbij zovend op schaatsen, met haar armen in de lucht. Maar ze is er altijd, als een uitgeput verlangen pal achter mijn ogen. Ze is al heel lang bang en alleen, maar ook in alle donkere tijden heeft ze haar licht niet verloren. Ze heeft zich geuit via mijn liedjes; haar hunkering is via radiogolven gehoord of op schermen gezien. Miljoenen mensen zijn van haar op de hoogte, zonder haar ooit gekend te hebben.

Zij is de kleine Mariah, en een groot deel van dit boek is haar verhaal, zoals zij het heeft gezien.

Sommige van mijn vroegste herinneringen zijn van gewelddadige ogenblikken. Daarom draag ik altijd een zware deken met me mee waarmee ik grote stukken van mijn jeugd bedek. Dat was een zware last. Maar ik kan het gewicht van die deken niet meer verdragen, evenmin als de stilte van het meisje dat erdoor gesmoord wordt. Ik ben nu een volwassen vrouw, met een eigen dochtertje en zontje. Ik heb dingen gezien, ik ben bang geweest, ik heb littekens opgelopen, en ik heb het overleefd. Met mijn liedjes en stem heb ik anderen geïnspireerd en mijn volwassen zelf bevrijd. Dit boek is vooral bedoeld om eindelijk dat bange meisje in me te bevrijden. Het is hoog tijd om haar een stem te geven, om haar haar verhaal te laten vertellen precies zoals zij het heeft ervaren.

Ook al kun je nooit betwisten hoe iemand bepaalde dingen heeft beleefd, toch zullen details in dit boek ongetwijfeld verschillen van de verhalen van mijn familie, vrienden en van veel mensen die me denken te kennen. Ik voel dat conflict al veel te lang, en ook daar heb ik genoeg van. Ik heb mijn hand op de mond van dat meisje gedrukt in een poging anderen te beschermen. Zelfs de ‘anderen’ die nooit een poging hebben gedaan om mij te beschermen. Ondanks mijn inspanningen om ‘erboven te staan’ ben ik toch vaak verwickeld geraakt in rechtszaken, aangeklaagd en bestolen. Uiteindelijk heb ik haar alleen maar meer pijn gedaan, en dat heeft me bijna het leven gekost.

Dit boek is een getuigenis van de weerbaarheid van jongens en meisjes overal ter wereld die het zwijgen wordt opgelegd: om uit te spreken dat we hen geloven. Om hun ervaringen eer aan te doen en hun verhalen te vertellen.

Om hen te bevrijden.

BESTAAN

*Early on, you face
The realization you don't
Have a space
Where you fit in
And recognize you
Were born to exist
Standing alone
'Outside'*

In mijn vroege jeugd was er een periode waarin ik niet geloofde dat ik het waard was om te leven. Ik was te jong om te overwegen een einde aan mijn leven te maken, maar net oud genoeg om te weten dat ik nog niet echt aan het leven was en mijn plekje in de wereld nog niet had gevonden. Ik zag nergens ter wereld iemand die op mij leek of die weerspiegelde hoe ik me vanbinnen voelde.

Je had mijn moeder, Patricia, met een lichtere huid en steiler haar, en mijn vader, Alfred Roy, met een donkerder huid en krulleriger haar, en geen van beiden had gelaatstreken zoals die van mij. Ik zag hen allebei als mensen die van heel veel dingen spijt hadden, gijzelaars waren van een reeks wrede omstandigheden. Mijn zus, Alison, en broer, Morgan, waren allebei ouder en donkerder, en niet alleen qua tint van hun huid, hoewel ze wel iets bruiner waren dan ik. Ze hadden allebei dezelfde energie, die het licht leek tegen te houden. Ze benaderden de wereld op een manier die weinig ruimte liet voor het speelse en fantasierijke, wat mijn natuurlijke inslag was. We waren bloedverwanten en toch voelde ik me een buitenstaander in hun gezelschap, een indringer in mijn eigen familie.

Als meisje was ik altijd doodsbang, en muziek was mijn ontsnappingsmiddel. De sfeer in huis was zwaar, drukkend vanwege het geschreeuw en de

chaos. Door op een fluisterende toon te zingen werd ik rustig. Ik ontdekte een kalm, zacht, licht plekje in mijn stem, een trilling in mezelf die me verlichting bracht. Mijn fluister-zingen was mijn geheime slaapliedje voor mezelf.

Maar in het zingen vond ik ook verbinding met mijn moeder, die aan het Juilliard-conservatorium operazang had gestudeerd. Als ik naar haar luisterde terwijl zij thuis zangoefeningen deed, voelde de herhaling van toonladders als een mantra die mijn bange kindergedachten kalmeerde. Haar stem ging omhoog en omlaag en omhoog, omhoog, omhoog – en iets in mij steeg mee. (Ik zong ook altijd mee met het prachtige, engelachtige, gevoelvolle 'Lovin' You' van Minnie Riperton en volgde haar stem dan tot in de wolken.) Tot groot genoegen van mijn moeder zong ik allerlei deuntjes in en om het huis. En ze moedigde me altijd aan. Op een dag bleef ze bij het oefenen van een aria uit de opera *Rigoletto* maar over een bepaalde frase struikelen. Ik zong hem haar voor, in perfect Italiaans. Ik was zo'n drie jaar oud. Ze keek me stomverbaasd aan, en op dat moment wist ik dat ze me zag. Ik was meer dan alleen een klein meisje. Ik was Mariah. Musicus.

Van mijn vader leerde ik fluiten voordat ik kon praten. Ik had zelfs toen al een rasperige spreekstem en ik vond het leuk dat ik anders klonk dan de meeste andere kinderen van mijn leeftijd. Mijn zangstem daarentegen was soepel en krachtig. Op een dag, rond mijn achtste, liep ik met mijn vriendin Maureen over straat. Ze had een porseleinwitte huid, een warmbruine tint haar en een lief gezichtje, zoals dat van Dorothy uit *De tovenaars van Oz*. Ze was een van de weinige witte meisjes uit de buurt dat met me mocht spelen. Onder het lopen begon ik te zingen. Ze bleef abrupt staan, als verstijfd op de stoep. Ze luisterde even in stilte, onbeweeglijk. Uiteindelijk draaide ze zich naar me toe en zei met een heldere en kalme stem: 'Als je zingt lijkt het wel alsof er instrumenten bij je zijn. Om je hele stem heen is muziek.' Het klonk als een verkondiging, bijna als een gebed.

Er wordt gezegd dat God via mensen spreekt, en ik zal altijd dankbaar zijn dat mijn vriendinnetje die dag tot mijn hart sprak. Ze zag iets bijzonders in me en bracht het onder woorden, en ik geloofde haar. Ik geloofde dat mijn stem van instrumenten was gemaakt: piano, violen en fluiten. Ik geloofde dat mijn stem muziek zou kunnen zijn. Ik had alleen maar iemand nodig die me zou zien en horen.

Ik merkte dat ik er met mijn stem voor kon zorgen dat andere mensen iets goeds vanbinnen voelden, iets magisch en transformerends. Dat betekende niet alleen dat ik niet waardeloos was en er mocht zijn, maar dat ik zelfs waardevol was. Ik kon iets waardevols aan anderen geven: gevóél. Het was dat gevóél dat ik mijn leven lang zou nastreven. Dat gaf me een bestaansreden.

IK DOE MIJN OGEN DICHT

Er waren twaalf agenten nodig om mijn broer en vader uit elkaar te halen. De grote mannenlijven, in elkaar verstrengeld als een wervelstorm, vielen de woonkamer binnen. Binnen een tel kon ik alle vertrouwde dingen niet meer zien: de ramen, de vloer, de meubels en het licht. Ik zag alleen nog maar een chaotische massa bewegende lichaamsdelen: donkere broeken, sterke armen die uit donkere mouwen staken, enorme handen die dingen vastgrepen, beukende vuisten, ledematen die in elkaar verstrikt raakten en zich losrukten, glanzend gepoetste zwarte schoenen die sloften en stampten. Glinsterende dingen flitsten voorbij: knopen, politiepenningen en wapens. Minstens twaalf pistoolgrepen, stijf omhoogstekend uit doffe leren holsters, met bij een aantal een hand eromheen gekromd, hingen aan enorme zwarte riemen om brede heupen. Het was één grote chaos, er klonk gevloek, gekreun en gebrul. Het hele huis leek te trillen op zijn grondvesten. En ergens in het oog van deze storm waren de twee belangrijkste mannen in mijn leven elkaar aan het kapotmaken.

Ik zag de woede van mijn broer altijd als het weer: krachtig, vernietigend en onvoorspelbaar. Ik weet niet of het een enkele daad of een voortdurende ziekte was die hem zo onberekenbaar maakte, maar ik kende hem niet anders.

Ik was een klein meisje met maar heel weinig herinneringen aan een grote broer die me beschermde. Veel vaker had ik het gevoel dat ik mezelf tegen hem moest beschermen, en soms merkte ik dat ik mijn moeder ook tegen hem beschermde.

Deze specifieke ruzie met onze vader was echter sneller geëscaleerd dan de meeste andere. De schreeuwpartij veranderde in wat een paar seconden leek in een tornado van vuisten, waarin rake klappen werden uitgedeeld, dingen omver werden gestoten en die een ravage achterliet. Op dat moment was de woede tussen mijn vader en broer zo heftig dat niemand er in zijn eentje een einde aan had kunnen maken. Niemand zou het gedurfd hebben.

Toen ik een peuter was had ik al een instinct ontwikkeld om aan te voelen wanneer het geweld naderde. Alsof ik de regen rook, wist ik wanneer het geschreeuw van volwassenen die bepaalde toonhoogte en felheid had bereikt waardoor ik dekking moest gaan zoeken. Als mijn broer er was, werden er regelmatig gaten in muren geslagen en vlogen er spullen in het rond. Ik wist nooit hoe of waarom de ruzies begonnen, maar ik wist wel wanneer de spanning in een ruzie veranderde en wanneer een ruzie onontkoombaar zou uitlopen op een vechtpartij. En ik wist dat dit een ruzie van gigantische omvang zou zijn.

Mijn oudtante Reese, die ik *nana* noemde, was er ook. Dat was een beetje vreemd, omdat zij of iemand anders van mijn vaders familie, die in Harlem woonde, bijna nooit bij ons thuis kwam. We woonden in Melville, een gehucht met overwegend witte, bovenmodaal verdienende inwoners in Suffolk County op Long Island, New York, hoewel ik uiteindelijk in mijn jeugd dertien keer zou verhuizen. Dertien keer inpakken en vertrekken, in een poging een andere plek te vinden – een betere en veiligere plek. Dertien keer een nieuwe start, dertien nieuwe straten met nieuwe huizen vol mensen die je veroordelen en zich afvragen waar of wie je vader is. Dertien keer een gelegenheid om als waardeloos en afgeschreven te worden bestempeld, om uitgesloten te worden.

Dominee nana Reese, de lieve eerwaarde Roscoe Reese en hun Afrikaanse Methodistische Pinksterkerk vormden de omgeving waar mijn vader vandaan kwam. Roy was de enige zoon van Addie, de zus van nana Reese. Mijn vader had nooit bij zijn vader gewoond, en er was altijd een flinke afstand tussen hen, een mysterie dat onvermijdelijk tot verdriet leidde. Deze mensen,

die in het ‘dorp’ Harlem woonden, waren zijn mensen. Ze waren afkomstig uit Alabama, delen van North Carolina en andere regio’s uit de zuidelijke staten, en namen tradities, trauma’s en gaven met zich mee, waarvan sommige oeroud, Afrikaans en mystiek van oorsprong waren.

Nana Reese en ik vonden elkaar vlak voordat de hel echt losbarstte. Het lawaai van het gevloek, de klappen en het gestamp overstemde al het andere geluid, dus ik hoorde niet dat de agenten binnenvielen.

Ik wist niet of ze ons kwamen redden of vermoorden. Dit was Long Island in de jaren zeventig, en als er twee zwarte mannen gewelddadig werden, kwam de politie niet echt om hulp te verlenen. Integendeel, door hun aanwezigheid werd de al bestaande angstige situatie vaak ingewikkelder en heftiger, en escaleerde het geweld. Dat is nog steeds zo, maar dit was mijn eerste ervaring hiermee. Ik had niet het voordeel van ervaring; ik had geen enkel voordeel. Mijn nicht LaVinia, de dochter van nana Reese, zei altijd: ‘Jullie kinderen hadden alle lasten van het zwart zijn, maar geen van de voordelen.’ Het duurde heel lang voordat ik besepte hoe waar deze uitspraak was.

Dit was natuurlijk niet het eerste hevige gevecht tussen mijn vader en broer, want zo lang ik me kon herinneren was hun relatie een oorlogsgebied. Maar dit was de eerste keer dat de politie erbij gehaald werd. Het was ook de eerste keer dat ik getuige was van de mogelijkheid dat een familielid voor mijn ogen op wrede wijze zou sterven. Of dat ik zou kunnen sterven. Ik was nog geen vier jaar oud.

Voordat mijn vader en moeder hun huwelijk ondraaglijk waren gaan vinden, hadden ze samengewoond in Brooklyn Heights. Hoewel er al in 1910 talloze bohémiens in de buurt waren gearriveerd, en in de jaren vijftig allerlei mensen die actievoerden voor hun eigen leefomgeving – rijke liberale mensen die neerkeken op de voorsteden – was het in 1970 nog steeds een vrij eclectische mengeling van gezinnen uit vooral de arbeiders- en middenklasse. Het was in de tijd vóór de yuppies en de gentrificatie. Als er ergens in die regio een tolerante plek was voor een jong gezin van gemengde afkomst, dan was Brooklyn Heights de meest waarschijnlijke plek.

In mijn hele jeugd zou ik op allerlei obscure plekken wonen, vooral op Long Island, en me heel erg een verstekeling voelen op dit eiland-vlak-naast-

het-eiland Manhattan. Allebei mijn ouders werkten heel hard zodat we in buurten konden wonen waar we een glimp konden opvangen van dat ongrijpbare ‘betere leven’ en ons ‘veilig’ konden voelen. Traditioneel gezien lijkt het er echter op dat ‘beter’ en ‘veilig’ synoniem zijn voor ‘wit’.

We waren geen traditioneel gezin. Was het beter om op een plek te wonen waar mijn witte moeder vaak als eerste in haar eentje naar buiten liep, voor mijn zwarte vader met haar gemengde kinderen uit – voor hun eigen veiligheid? Wat doet dat met de geest van een man die het gezinshoofd hoort te zijn? Hoe kan zo’n man ervoor zorgen dat zijn gezin niets overkomt, en wat voor signaal geeft een dergelijke vernedering aan zijn zwarte zoon?

Nadat de ploeg agenten erin geslaagd was mijn vader en broer uit elkaar te halen, hoewel er nog steeds flink geschreeuwd werd, leefde iedereen nog. Het echt gevaarlijke deel van de storm was voorbij; het donderde en bliksemde niet meer. Voordat ik het wist was nana Reese me aan het wiegen, terwijl ik huilde en trilde. Ze had me opgepakt als een zak wasgoed en dicht naast zich gezet op wat de kinderen de ‘schommelbank’ noemden: een goedkoop, krakemikkig ding met de kleur van aarde, roest en olijven, met vlekjes mosterd-kleur. Soms denk ik dat door die bank het zaadje van mijn uiteindelijke voorkeur voor Chanel is geplant. Wij kinderen noemden het ‘schommelbank’ omdat er een poot ontbrak, en als je heen en weer bewoog, dan schommelde hij dus. Dit was een bewonderenswaardige poging om tussen alle kapotte dingen een humoristisch element te vinden, een talent dat ik deelde met mijn broer en zus. Te midden van het geweld en het trauma werd ik op die sneue bank overvallen door een diep troostrijk gevoel.

Nana Reese hield me stevig vast, totdat mijn lijfje niet meer trilde en ik weer normaal kon ademen. Vanuit het gedesoriënteerde gevoel keerde ik terug in de kamer, in mijn lichaam. Ze draaide mijn gezicht naar het licht en verzekerde zich ervan dat mijn ogen gefocust waren en ik haar strak in de ogen keek. Ze legde haar broze hand stevig op mijn dij. Haar aanraking bracht de naschokken die nog door me heen trilden onmiddellijk tot rust. Ze keek anders dan anders, niet als oudtante, moeder, of arts. Nee, het was alsof ze rechtstreeks tot in mijn wezen keek. Op dat ogenblik waren we niet een bang meisje en een troostende oudere vrouw, maar twee zielen, leeftijdsloos en gelijkwaardig.

Ze zei tegen me: ‘Wees niet bang voor alle problemen die je ziet. Al je dromen en visioenen zullen uitkomen. Vergeet dat nooit.’

Terwijl ze dit zei, verspreidden zich warmte en liefde vanuit haar hand in mijn been. Ze stroomden in zachte golven door mijn lichaam en gingen door mijn kruin naar buiten. Door alle verwoesting heen was er een pad vrijgemaakt; ik wist dat er licht was. En op de een of andere manier wist ik dat dat licht van mij was en nooit zou uitdoven. Voorafgaand aan dat moment had ik voor zover ik me kon herinneren nooit dromen gehad. Ik had ook heel weinig herinneringen. Ik had zeker nog geen liedje in mijn hoofd gehoord en geen toekomstvisioenen gezien.

Sinds ongeveer mijn vierde, na de scheiding van mijn ouders, heb ik mijn nana Reese bijna nooit meer gezien. De families van mijn vader en moeder kwamen na het conflict niet meer nader tot elkaar, en omdat ik bij mijn moeder woonde, kreeg ik bijna niets mee van nana’s leven in Harlem, waarbij healingen en in de kerk over de grond rollen een grote rol speelden. Later heb ik begrepen dat mensen nana Reese een ‘profetes’ noemden. Ook heb ik begrepen dat ze niet de enige healer in mijn familie is. Voorbij al die dingen geloof ik dat er die dag een diep vertrouwen in me is gewekt.

Ik begreep op zielsniveau dat er, wat er ook met me of om me heen gebeurde, iets in me leefde waarop ik altijd een beroep kon doen. Ik had iets wat me door de storm zou leiden.

*And when the wind blows, and shadows grow close
Don't be afraid, there's nothing you can't face
And should they tell you you'll never pull through
Don't hesitate, stand tall and say
I can make it through the rain
‘Through the Rain’*